



Grondwettelijk Hof

**INFORMATIEVE NOTA
BETREFFENDE HET ARREST NR. 143/2013**

**Het Grondwettelijk Hof schorst de wet die stelselmatige naaktfouillering
invoert in drie welbepaalde gevallen.**

Bij zijn arrest nr. 143/2013 van 30 oktober 2013 schorst het Grondwettelijk Hof artikel 108, § 2, eerste lid, van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, zoals het werd vervangen bij artikel 5 van de wet van 1 juli 2013.

Op grond van die bepaling worden alle gedetineerden gefouilleerd op het lichaam in drie gevallen, namelijk (1) bij het betreden van de gevangenis, (2) voorafgaand aan de plaatsing in een beveiligde cel of de opsluiting in een strafcel en (3) - overeenkomstig de in de gevangenis geldende richtlijnen - na het bezoek van bepaalde personen, dat niet heeft plaatsgevonden in een lokaal voorzien van een transparante wand die de bezoekers van de gedetineerde scheidt. De fouillering op het lichaam laat toe de gedetineerde te verplichten om zich uit te kleden tot op het lichaam en de openingen en de holten van het lichaam uitwendig te schouwen. Voordien was een fouillering op het lichaam enkel toegestaan indien er individuele aanwijzingen waren dat het onderzoek aan de kledij niet volstond en na een afzonderlijke beslissing van de directeur (wat thans nog steeds kan buiten de voormelde drie gevallen).

De kritiek van de verzoeker was enkel gericht tegen de invoering van het stelselmatig fouilleren, in de voormelde situaties, zonder dat die fouillering op individuele aanwijzingen moet zijn gesteund en zonder dat daartoe een afzonderlijke beslissing dient te worden genomen. Om de schorsing van de wet te bekomen, diende hij aan te tonen dat de middelen die hij aanvoerde, ernstig zijn en dat de onmiddellijke uitvoering van de wet hem een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, wat in deze zaak het geval is.

Het Hof aanvaardt, binnen het beperkte kader van het onderzoek waartoe het is kunnen overgaan bij de behandeling van de vordering tot schorsing, dat het middel waarin een schending wordt aangevoerd van het gelijkheidsbeginsel en het verbod op vernederende behandelingen (de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens), als ernstig moet worden beschouwd.

Het Hof steunt daarbij uitdrukkelijk op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en erkent, met dat Hof, dat een fouillering op het lichaam in bepaalde omstandigheden noodzakelijk kan zijn teneinde de orde en de veiligheid in de gevangenis te handhaven en het plegen van misdrijven te voorkomen, met name wanneer het gedrag van de gedetineerde daartoe aanleiding geeft.

Door in de voormelde situaties evenwel in een stelselmatige fouillering op het lichaam te voorzien, gaat de wet verder dan strikt noodzakelijk is om de nagestreefde doelstelling te bereiken. Er kan immers niet worden aangenomen dat elk van die situaties, voor elke

gedetineerde, een verhoogd risico voor de veiligheid of de orde in de gevangenis doet ontstaan. Door in een stelselmatige foullering te voorzien, zonder precieze verantwoording die te maken heeft met het gedrag van de gedetineerde, lijkt de wet dus op discriminerende wijze afbreuk te doen aan het verbod om op een vernederende wijze te worden behandeld.

Het Hof schorst daarom de bestreden bepaling. Binnen de drie maanden na de uitspraak, zal het Grondwettelijk Hof een arrest ten gronde vellen.

De foullering op het lichaam blijft evenwel mogelijk wanneer de directeur van oordeel is dat er individuele aanwijzingen zijn dat het onderzoek aan de kledij niet volstaat om na te gaan of de gedetineerde in het bezit is van voorwerpen of substanties die verboden of gevaarlijk kunnen zijn, wanneer dit in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid noodzakelijk is.

Deze informatieve nota, opgesteld door de griffie, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuanceringen van het arrest.

Het arrest nr. 143/2013 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<http://www.const-court.be/public/n/2013/2013-143n.pdf>).